

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **Ing. L. M., F., V.**, IČO: X., Č., proti žalovanému **Obec H., H.**, IČO: X., okres V., právne zastúpenému JUDr. L. T., advokátom, M., **o zaplataenie 3 319,29 € (99 997 Sk) s príslušenstvom**, o vylúčení sudcov Krajského súdu v Košiciach, vo veci vedenej na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 3Cb/4/2008, ako aj o návrhu žalobcu na prikázanie veci vedenej na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 3Cb/4/2008 inému súdu, takto

r o z h o d o l :

Sudcovia Krajského súdu v Košiciach, JUDr. Slávka Maruščáková, JUDr. Zdenka Kohútová, JUDr. Jozef Vanca, JUDr. Janka Kočišová a JUDr. Vladimír Hrib, PhD., **s ú v y l ú č e n í** z prejednávania a rozhodovania vo veci vedenej na tomto súde pod sp. zn. 3Cb/4/2008.

Sudcovia Krajského súdu v Košiciach, JUDr. Drahomíra Brixiová, JUDr. Gabriela Varhalíková, JUDr. Roman Rizman, Mgr. Mária Hlaváčová, **n i e s ú v y l ú č e n í** z prejednávania a rozhodovania vo veci vedenej na tomto súde pod sp. zn. 3Cb/4/2008.

Návrhu žalobcu na prikázanie veci vedenej na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 3Cb/4/2008 Krajskému súdu v Žiline **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

V konaní vedenom na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 3Cb/4/2008, sudcovia tohto súdu, JUDr. Slávka Maruščáková, JUDr. Drahomíra Brixiová, JUDr. Gabriela Varhalíková, JUDr. Zdenka Kohútová, JUDr. Roman Rizman, Mgr. Mária Hlaváčová, JUDr. Jozef Vanca, JUDr. Janka Kočišová, JUDr. Vladimír Hrib, PhD., oznámili predsedovi súdu

svoju zaujatosť v súlade s § 15 ods. 1 O. s. p., s tým, že žiadali, aby boli vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí a vyjadrili súhlas na pridelenie vecí inému sudcovi.

Sudkyňa JUDr. Slávka Maruščáková v oznámení o zaujatosti zo dňa 18. 04. 2013 uviedla, že uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 12. 03. 2013, sp. zn. 2 Ndob 3/2013, nebola vylúčená z prejednávania a rozhodovania vecí s tým, že sama sa vyjadrila tak, že sa necíti byť zaujatá. Po doručení predmetného uznesenia bola žalobcom do spisu doložená žaloba na ochranu osobnosti, ktorú podal žalobca voči nej. Vzhľadom na uvedené, ako aj na neustále sťažnosti na jej procesný postup v konaní, kde ju žalobca obviňuje z úplatnosti, dohody s protistranou a pod., sa vo veci cíti byť zaujatá. Pre úplnosť JUDr. Slávka Maruščáková dodala, že v konaní totožného žalobcu bola uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Ndob/2/2013 vylúčená.

Sudcovia JUDr. Zdenka Kohútová, JUDr. Jozef Vanca, JUDr. Janka Kočišová, JUDr. Vladimír Hrib, PhD., zhodne vo svojich vyjadreniach o zaujatosti zo dňa 14. 05. 2013 uviedli, že vo veci sp. zn. 3Cb/4/2008 sa cítia byť zaujatí, nakoľko v tej istej veci tých istých účastníkov konania vedenej pod sp. zn. 4Cb/1/2008, sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí a boli voči nim podané žaloby aj na Okresnom súde Košice I.

Sudcovia JUDr. Drahomíra Brixiová, JUDr. Gabriela Varhalíková, JUDr. Roman Rizman, Mgr. Mária Hlaváčová, vo svojich vyjadreniach o zaujatosti zo dňa 14. 05. 2013 poukázali na to, že majú vedomosť o prebiehajúcich dvoch sporoch totožných účastníkov konania na Krajskom súde v Košiciach, v ktorých bola väčšina sudcov obchodného oddelenia Krajského súdu v Košiciach, na vznesenú námietku zaujatosti žalobcom, vylúčená z prejednávania a rozhodovania vecí. Uvedení sudcovia dodali, že majú vedomosť aj o tom, že žalobca podal na týchto kolegov z obchodného úseku, ktorým boli spory pridelené, žaloby na Okresnom súde Košice I v súvislosti s ich procesným postupom vo veci, ako aj rovnaké správanie sa kolegov na pojednávaní. Z dôvodu, že žalobca, podľa ich názoru, využíva akékoľvek prostriedky na rozhodnutie podľa jeho záujmov, pričom sa neštíti uvádzať aj zrejme nepravdy, ktoré sa týkajú ich kolegov, s ktorými majú dobré pracovné i osobné vzťahy, sa v danej veci títo sudcovia cítia byť zaujatí.

Vec bola predložená Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky podľa úpravy predsedu Krajského súdu v Košiciach v zmysle ust. § 15 ods. 1 a 2 O. s. p.

Podľa § 15 ods. 1 O. s. p., ak sa sudca dozvie o skutočnostiach, pre ktoré je vylúčený, oznámi to neodkladne predsedovi súdu. V konaní môže zatiaľ urobiť len také úkony, ktoré nepripúšťajú odklad. Predseda súdu môže prideliť vec inému sudcovi, ak s tým sudca, o ktorého vylúčenie ide, súhlasí; pridelenie zabezpečí podľa osobitného predpisu. 2) Ak ide o vylúčenie sudcu podľa § 14 ods. 1 a predseda súdu má za to, že nie je dôvod pochybovať o nezaujatosti sudcu, predloží vec na rozhodnutie súdu uvedenému v § 16 ods. 1. Na opakované oznámenia tých istých skutočností súd neprihliadne, ak už o nich nadriadený súd rozhodol; v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá.

Ak skutočnosti podľa odseku 1 predpokladajú vylúčenie aj ďalších sudcov toho istého súdu, sudca pripojí k oznámeniu aj vyjadrenia týchto sudcov (§ 15 ods. 2 O. s. p.).

Podľa ust. § 14 ods. 1 O. s. p. sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti.

Účelom citovaného ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednaní veci, k nezaujatému prístupu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Z hľadiska vylúčenia sudcu je právne významným vzťah sudcu buď k prejednávanej veci (o ktorý ide v prípade konkrétneho záujmu sudcu na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia o veci), alebo k účastníkom konania (ide oň napríklad v prípade príbuzenského alebo jemu obdobného vzťahu sudcu k účastníkovi konania, ktorý môže byť pozitívny alebo negatívny), alebo k zástupcovi účastníka konania.

Integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) je garancia toho, aby vo veci rozhodoval nezávislý sudca. Ústavná úprava práva na spravodlivý proces (čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky) súčasne na druhej strane zahŕňa aj právo na to, aby právna vec účastníka konania nebola odňatá zákonnému sudcovi, ktorý bol určený podľa zákonných pravidiel príslušnosti súdov (čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky). V zásade teda platí, že v určitej právnej veci musí

rozhodovať nezávislý a nestranný sudca vecne a miestne príslušného súdu, určený rozvrhom práce príslušného súdu a tento tzv. zákonný sudca by sa už v ďalšom priebehu konania nemal meniť. Výnimku z ústavnej zásady nezmeniteľnosti zákonného sudcu predstavuje inštitút vylúčenia sudcu z prejednávania a rozhodovania, ktorý zo zákonom predpokladaných dôvodov pripúšťa, aby zákonný sudca bol vylúčený z ďalšieho prejednávania a rozhodovania. Zámer, ktorý tu umožňuje prelomiť ústavnú zásadu nezmeniteľnosti zákonného sudcu, spočíva v zmazení hroziaceho rizika, že by vo veci mohol konať a rozhodovať zaujatý - nie nestranný - sudca.

Nestrannosť, definovaná aj ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti) a straníckosti, býva považovaná za pojem širší ako nezávislosť. Nestrannosť sudcu musí byť podstatou jeho funkcie, zatiaľ čo jeho nezávislosť ju má iba umožňovať. Pod sudcovskou nezávislosťou a nestrannosťou treba rozumieť aj nezávislosť a nestrannosť každého jednotlivého sudcu. Obsahom práva na nestranný súd je, aby rozhodnutie v konkrétnej právnej veci bolo výsledkom konania nestranného súdu. Súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči účastníkom postupoval nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadŕžal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutia vo veci. Nestranný súd poskytuje všetkým účastníkom konania rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok (II. ÚS 71/97).

Sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania veci buď na návrh účastníka súdneho konania (§ 15a O. s. p.), alebo na základe návrhu (oznámenia) samotného sudcu (§ 15 O. s. p.).

Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (napríklad Piersack proti Belgicku).

Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k účastníkom konania, prípadne k ich zástupcom. Významné z tohto hľadiska je, čo si sudca myslel pro foro interno. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti, až kým nie je preukázaný opak. Na preukázanie

nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESLP dôkaz o skutočnej zaujatosti (napríklad Hauschildt proti Dánsku). Rozhodujúce nie je však (subjektívne) stanovisko sudcu, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vzniknúť pochybnosti o nestrannosti sudcu.

Práve objektívnym hodnotením sa uplatňuje tzv. teória zdania nezaujatosti, že spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná („Justice must not only be done, it must also be seen to be done“). Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávanej veci a k účastníkom konania, resp. aj k ich zástupcom. Posúdenie nestrannosti sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o zaujatosti, resp. nezaujatosti zákonného sudcu je to, či obava účastníka konania je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že prezrádzajú nedostatok nestrannosti súdu (Pullar proti Spojenému kráľovstvu), teda či je tu relevantná obava z nedostatku nezaujatosti. Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach.

Uvedené je vyjadrené aj v ust. § 14 ods. 1 O. s. p., ktoré spája vylúčenie sudcov z prejednávania a rozhodovania vo veci nielen so skutočne preukázanou zaujatosťou, ale aj vtedy, ak možno mať čo i len pochybnosť o ich nezaujatosti; vylúčiť sudcu možno len celkom výnimočne a len zo skutočne závažných dôvodov, ktoré sudcovi zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom, objektívne, nezaujato a spravodlivo.

Vychádzajúc z objektívneho a subjektívneho hľadiska, založenom na žalobe na ochranu osobnosti, ktorú žalobca podal voči JUDr. Slávke Maruščákovej, JUDr. Zdenke Kohútovej, JUDr. Jozefovi Vancovi, JUDr. Janke Kočišovej a JUDr. Vladimírovi Hribovi, PhD., Najvyšší súd Slovenskej republiky v danej veci dospel k záveru, že tu existuje pochybnosť o tom, či táto okolnosť nebude ovplyvňovať uvedených sudcov k účastníkovi konania na strane žalobcu. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozhodol, že sudcovia Krajského súdu v Košiciach, JUDr. Slávka Maruščáková, JUDr. Zdenka Kohútová, JUDr.

Jozef Vanca, JUDr. Janka Kočišová a JUDr. Vladimír Hrib, PhD., sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vo veci vedenej na tomto súde pod sp. zn. 3Cb/4/2008.

V prípade posúdenia oznámení o zaujatosti sudcov Krajského súdu v Košiciach, JUDr. Drahomíry Brixiovej, JUDr. Gabriely Varhalíkovej, JUDr. Romana Rizmana, Mgr. Márie Hlaváčovej, uvedení sudcovia Krajského súdu v Košiciach svoje oznámenie o zaujatosti odôvodnili najmä tým, že žalobca, podľa ich názoru, využíva akékoľvek prostriedky na rozhodnutie podľa jeho záujmov, pričom sa neštíti uvádzať aj zřejmé nepravdy, ktoré sa týkajú ich kolegov, s ktorými majú dobré pracovné i osobné vzťahy, a preto sa v danej veci cítia byť zaujatí. U uvedených sudcov oznámenie o ich zaujatosti je založené na vzťahoch sudcov voči ich kolegom a postupe účastníka voči týmto kolegom, ktoré nenapĺňa zákonom predpokladaný pomer uvedených sudcov k veci, k účastníkom alebo ich zástupcom. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozhodol, že sudcovia Krajského súdu v Košiciach, JUDr. Drahomíra Brixiová, JUDr. Gabriela Varhalíková, JUDr. Roman Rizman, Mgr. Mária Hlaváčová, nie sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vo veci vedenej na tomto súde pod sp. zn. 3Cb/4/2008.

V podaní z 16. 01. 2013, doručeného Krajskému súdu v Košiciach dňa 30. 01. 2013, žalobca navrhol, aby vec bola prikázaná z dôvodu vhodnosti Krajskému súdu v Žiline, nakoľko Krajský súd v Košiciach nepovažuje za nestranný.

Podľa ust. § 12 ods. 2 O. s. p. vec možno prikázať inému súdu toho istého stupňa aj z dôvodu vhodnosti.

Dôvody vhodnosti pre prikávanie veci inému súdu sú také okolnosti, ktoré umožnia hospodárnejšie, rýchlejšie alebo po skutkovej stránke spoľahlivejšie a dôkladnejšie prejednanie iným, ako príslušným súdom.

Za dôvod vhodnosti nie je možné podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky považovať v predmetnej veci skutočnosti tvrdené žalobcom. Tieto skutočnosti totiž majú súvis s tzv. nutnou delegáciou, a to v prípade, keby všetci sudcovia Krajského súdu v Košiciach boli vylúčení z prejednávania a rozhodovania danej veci, o ktorý prípad však nejde.

Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky návrhu žalobcu na prikázanie veci v zmysle § 12 ods. 2 O. s. p. nevyhovet.

Toto rozhodnutie bolo prijaté rozhodnutím senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 3. júna 2013

JUDr. Beata Miničová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Hana Segečová